

Geschiedenis Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer

Isolde Landman

Vroege volkstuintjes met hokjes voor gereedschap

De geschiedenis van de Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer (VVS) begon in 1936. In dit boekje kunt u lezen hoe ons volkstuinpark is ontstaan en hoe het zich na de oprichting verder ontwikkelde. Om meer te weten te komen over deze geschiedenis heb ik oudere en nieuwe tuinders geïnterviewd. De verhalen van de oudere tuinders vormen een schat aan herinneringen over de ontwikkeling van de voorzieningen en het bloeiende verenigingsleven. In hun verhalen speelt het deelnemen aan het verenigingsleven dan ook een grote rol. Bij de nieuwe tuinders komt de ontwikkeling van vooral een andere kijk op tuinieren in de volkstuin aan bod.

Mijn hartelijke dank gaat uit naar alle tuinders, die ik mocht interviewen: Koen Kenter, Bas en Yvonne van Blanken, Jan en Tiny Dijkhof, Ada en Tom Dobbelaar, Loes en Louis Dona, Janny Zevenster, Dick en Gerdien Kruijk, Frits en Corrie van Geel, Wil Daanen, Sandra Helmus, Han Schouten, Jan Posthuma en Wendy te Paske.

Isolde Landman

Geschiedenis Volkstuinvereniging Sloterdijkmeer (VVS)

Ons volkstuincomplex ligt in de Brettenzone, waar het in aanleg middeleeuwse slotenpatroon nog aanwezig is in de volkstuinparken Nut en Genoegen en Sloterdijkmeer. Dit zijn de enige plekken in de wijde omgeving waar de ontginning van het oorspronkelijke landschap nog herkenbaar is. De sloten werden gegraven vanaf de 10^e eeuw, ten behoeve van de ontwatering van het veen. De eerste boeren trokken toen het gebied in. In de 17^e eeuw werden de gebieden Overbraker en Sloterdijkmeerpolder drooggemaakt. Net als nu is in polders een vlotte doorstroming van de sloten essentieel voor het waterbeheer. Het polderbestuur zorgde er vanaf het begin voor dat de sloten goed werden onderhouden en elk jaar ontdaan van 'kroos, flap en bagger'. Men meet met een zwarte stok de diepte en als de sloot niet goed is onderhouden krijgt de eigenaar een aanschrijving en als dat niet helpt, een fikse boete. Het polderbestuur heeft ook de zorg voor het wegmaken van overtollig regenwater. Zoveel is er in al die eeuwen dus niet veranderd. Alleen heet het polderbestuur nu Waterschap.

Het oorspronkelijke doel van de oprichting van volkstuinen was mensen een lapje grond aan te bieden, waar ze groenten en aardappelen konden verbouwen voor de eigen consumptie. In 1935 verschijnt een advertentie waarin grond te huur wordt aangeboden in een weiland van de Sloterdijkmeerpolder. Er verschijnen alras 400 tuinen. Het water moeten de tuinders bij de molen 800 meter verderop halen. Een emmer water kost daar 5 cent. Deze eerste tuinders richtten op 26 juni 1936 de Volkstuinvereniging Sloterdijkmeer (VVS) op. Hoewel de

verhuurder in 1938 de vereniging niet wil erkennen, verleent hij toch zijn medewerking aan de aanleg en het verbeteren van paden. In 1940 treedt VVS toe tot de Bond van Volkstuinders. De tuinders moeten hun terrein in de Sloterdijkmeerpolder verlaten vanwege het vastgestelde plan uit 1939 voor Tuinstad Slotermeer. Voor deze tuinders wordt een nieuw terrein gevonden in de Overbraker Binnepolder ten westen van Nut en Genoegen. Tussen 1942 en 1946 verhuist VVS geleidelijk naar het nieuwe terrein.

Detailkaart uit 1770

Schilderij van het oude Sloterdijk met de watermolen. Op de voorgrond het weiland, waar later Sloterdijkmeer wordt aangelegd

Het ontwerp voor VVS, groot 17.60 ha, is gemaakt door de afdeling Stadsontwikkeling. De uitvoering van het werk wordt door de Bond aan de aannemersfirma Kikhout opgedragen.

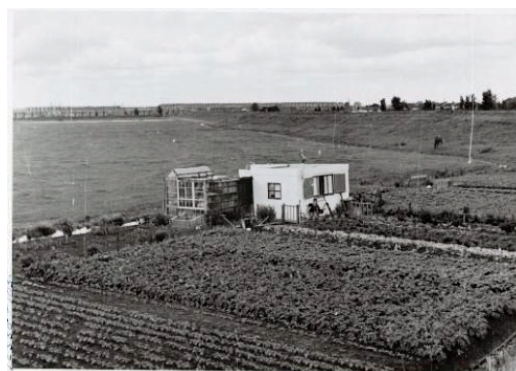
Tuinarchitect Bootsman maakt een tekening voor de beplanting. De firma van Bemmelen uit Boskoop levert de beplanting en verzorgt de aanleg. Op 24 mei 1947 worden het nieuwe complex en het theehuis officieel geopend. VVS telt dan 307 leden.

Tekening C. Schut gemaakt vanaf de Spaarndammerdijk in 1956 meet de eerste huisjes en op de achtergrond het dorp Sloterdijk

Begin 1949 krijgt Sloterdijkmeer een aansluiting op de waterleiding van Nut en Genoegen, zodat er tijdelijk 3 tappunten kunnen worden aangelegd. Het graafwerk en de aanleg worden door de tuinders uitgevoerd. Ook het theehuis wordt van stromend water voorzien. De eerste permanente huisjes komen gereed.

Koen Kenter is 4 jaar als zijn ouders in 1946 een tuin huren op Sloterdijkmeer. Eerst hadden zijn ouders voor 10 gulden een tuintje in de polder nabij de Slatuinen. Op de grond stond alleen een hok voor het gereedschap. In 1942 moeten ze van de Duitsers weg, die de grond voor

Volkstuintje met opstal

zichzelf opeisen. De Duitsers stelen alles, zelfs de fietsen. Op het nieuwe complex worden de sloten met de hand gegraven. Van Bommel doet het baggerwerk. Een oude man van de dijk maait het gras van de speelweide voor zijn dieren met een zeis. De vader van Koen, die loodgieter is, zal 25 jaar lang de tappunten verzorgen, totdat de waterleiding wordt aangelegd. De tappunten bestaan uit gemetselde putjes en kranen met een vierkant gat erin, waarin een speciale sleutel past. Dit om te voorkomen dat vreemden de kranen gebruiken en open laten staan. Op het park zijn mesthopen, waar van alles op gegooid wordt. Kruiwagens met kroos, waterplanten, tuinafval, alles wat verteerbaar is. Koen helpt als kleine jongen mee. Hij krijgt van zijn vader een gulden en voor het knippen van de snoeikant, waar nog geen beschoeiing staat, 40 cent. De wal wordt door de onkruidwortels vastgehouden. Naast de kruidenierswinkel van Kruitwijk in de buurt van het theehuis komt een telefoon met een deur die zo dun is, dat de kruidenier alles kan horen. Elk najaar kan het bestuur jagers aanvragen, die de konijnen met hagel afschieten. Deze actie gaat tot het seizoen 1983-1984 door. De afgeschoten konijnen worden in een zak gestopt en daarna afgeleverd bij de slager of de poelier. In 1972 moet de familie van de Koekoeklaan verhuizen naar de Fazantenlaan. Vanwege de spooraanleg moet een groot stuk van de lanen worden afgebroken. Koen komt elke dag voor het onderhoud naar zijn tuin en zorgt voor twee zwerfpoezen. Zijn zus, die aan de overkant een tuinhuis heeft, komt hem in de ochtend halen en samen rijden ze in de middag weer naar huis terug.

Terras bij het theehuis. In het midden de moeder van Bas van Blanken

Bas van Blanken is sinds 1954 opgegroeid op de volkstuin en heeft samen met zijn vrouw **Yvonne** sinds 1974 een eigen tuin. Voordat er een clubhuis was, stond er een theehuis op de hoek van de Nachtegaallaan en de Spreeuwenlaan, waar klaverjas werd gespeeld. Het water werd toen nog gehaald bij de tappunten, waar altijd een gezellige babbel ontstond. Op het knooppunt van de Fazanten, Zwaluw en Leeuweriklaan was toen de ingang en buiten het hek lag de boerderij van de familie Drost. Deze familie vertrok, waarna de inkoop het gebouw voor opslag ging gebruiken. Eerst was er de beerput, daarna kreeg je de septische tanken en tenslotte werd in 1981 met subsidie van de Gemeente de riolering aangelegd. Het moest wel op tijd af, voor de kerst in de ijskou en sneeuw, anders verliep de toekenning van de subsidie. Voor het harde werken krijgen de tuinders een lepetje van het bestuur.

Oude toegang Spaarndammerdijk met de boerderij van de familie Drost

In 1952 besluit de vereniging om zelf een clubhuis te bouwen. Er wordt een school gekocht in Emmen, die gesloopt wordt en vervoerd naar Amsterdam. Onder leiding van de bouwcommissie wordt het gebouw weer opgebouwd en aangepast. Het nieuwe clubhuis wordt in 1957 officieel geopend en vanaf dat moment worden er bloemen, planten en fruittentoonstellingen gehouden.

Het oude clubhuis

In 1956 wordt station Sloterdijk aangelegd. De bouw van dit station zal ingrijpende gevolgen hebben voor de volkstuinten van Nut en Genoegen en VVS. Als gevolg van de ophoging van terreinen, waarvoor ook een stuk van de eeuwenoude Spaarndammerdijk moet worden afgegraven, moeten in 1960 zo'n 100 volkstuinten verdwijnen. Vijf tuinen in de Koekoeklaan en Spreeuwenlaan en maar liefst 100 tuinen van Nut en Genoegen zijn de klos. VVS krijgt in 1964 de eerste prijs voor de landelijke complex keuringen. De vereniging schaft de onbewoonbaar verklaarde boerderij van de familie Drost aan omdat de inkoopcommissie die goed kan gebruiken.

Arend egaliseert het pad bij de zij-ingang

***De ouwe Dijkhof**, vader van Jan, verricht jarenlang met het hoveniersbedrijf van Bommel en zes mannen het onderhoud van ons park. Het hoveniersbedrijf van Bommel plant tot het eind van de jaren tachtig ook al de bomen in ons park en doet het snoeiwerk. In 1969 krijgt de altijd bezige **Arend Dijkhof** van de Bond de eerste prijs voor 'Verdienstelijke tuinder'. Arend, verhuizer van beroep, is een scharrelaar. Bij de ingang naar ons park aan het natuurpad, vervangt hij met hulp van andere tuinders de trap door de oppervlakte te egaliseren. Aanleiding voor dit karwei is een invalide dame, die moeite heeft met het beklimmen van de trap. Als een harde werker ligt hij dichtbij ons park begraven op het unieke kerkhofje van Sloterdijk. Na de opening van het nieuwe clubhuis in 1988 wordt op ons park een laantje naar hem vernoemd, de Arendweg gelegen tussen ons clubhuis en de loodsen.*

Elk huisje moet worden voorzien van een waterleiding. Maar dan moet er wel eerst een afvoer komen. In de winter van 1971 worden in het clubhuis door vrijwilligers septische tanken gemaakt en kan daarna de waterleiding worden aangelegd. Het jaar daarop wordt deze gemeenschappelijke inspanning gevierd met een waterleidingfeest voor de makers.

Voor de derde keer moet VVS in 1975 een stuk grond inleveren. Er moeten 150 tuinen verdwijnen voor de aanleg van het nieuwe spoor naar station Sloterdijk. Het gaat om de grond aan de buitenkant bij de ingang aan de Leeuwerik- en Fazantenlaan, waar de boerderij van de familie Drost staat. De oude ingang wordt door de gemeente verplaatst naar de Koekoeklaan. Voor tuinders, die uit de parken Sloterdijkmeer en Nut en Genoegen weg moeten, wordt het volkstuincomplex De Bretten aangelegd. De inkoopcommissie heeft nu geen gebouw meer, daar komt een nieuw, het huidige gebouw, voor terug. In 1978 wordt het nieuwe gebouw voor de inkoop geopend. De kruidenierswinkel brandt af. Er wordt geen nieuwe winkel gebouwd.

Aanleg spoor, rechts VVS

Jan en Tiny Dijkhof krijgen in 1977 een stuk grond op de Fazantenlaan, dat schuin loopt sinds de verdwijning van de tuinen, die moeten wijken voor de aanleg van de nieuwe spoorlijn. Ze hebben alleen een schuur. Jan bouwt zelf het huisje. Op het park zet hij zich in voor de aanleg van de riolering, voor tuincontrole, de winkel en hij zit ruim tien jaar in het bestuur. Tiny neemt deel aan de hobbyclub, die achttien jaar geleden is opgericht door Alie de Bruyn. Met Therèse Ruigrok van de Werve richt ze de mozaïekclub op. Jan en Tiny zijn samen actief in het verenigingsleven en verzorgen al jaren de catering voor de avondvierdaagse.

Het nieuwe huisje. Over de dijk rechts zal straks de trein rijden.

Ze halen de spullen uit het clubhuis op en gaan ergens met de auto langs de route staan. De wandelaars, zo'n 40 tuinders, krijgen onderweg drinken van het bestuur en lekkers van de bakker Kloppe & Stolk. Op de slotavond worden de tafels in de kantine gedekt en krijgen de deelnemers patat en iets te drinken. Jan en Tiny mogen dan ook aanschuiven. Bij de uitreiking van de medailles, krijgen zij bloemen. Opmerkelijk is dat de tweelingzusters Spaan, die op ons park opgroeiden, al meer dan 40 keer hebben meegelopen.

Huisje en tuin van Ada en Tom

Ada en Tom Dobbelaar wonen 36 jaar op de tuin. De ouders van Tom wonen in de Groote IJpolder en moeten vanwege de stadsuitbreidingen verhuizen naar een huis op de Spaarndammerdijk tegenover de Buurtboerderij. Als je 100 meter voorbij de buurtboerderij loopt, kom je bij een kluft, waar je nog het bruggetje kunt zien van de oude toegang naar Nut en Genoegen. Tom groeit op in de nabijheid van deze volkstuinen. Als Ada en Tom in 1977 een tuin nemen zijn de werkzaamheden voor de nieuwe spoorbaan in volle gang. Op de dijk ligt nog alleen zand en geen rails. Met de aanleg van het spoor wordt de

Sloterdijkerweg aangelegd en een groot gedeelte van de Spaarndammerdijk gesloopt. Op het volkstuincomplex is een gedeelte van de tuinhuisjes op de Spreeuwenlaan afgebroken. Ada en Tom krijgen daar een kaal stuk grond zonder huisje. Van de gemeente mag er niet gebouwd worden, omdat men verzakkingen vreest. Ze hebben alleen een schuurtje en beginnen op de kale grond vol keien en stenen ('alle aarde was verdwenen') een tuin aan te leggen. Na 2/3 jaar lopen ze op de Leeuweriklaan tegen een aantrekkelijke tuin aan, die vrij komt. Via een plank over de sloot brengen ze hun spullen naar de overkant. Tom verbouwt het huisje en maakt prachtig glas-in-lood werk. Hun kinderen doen mee aan de voetbaltoernooien. Ada houdt ontzettend van tuinieren. Ze heeft groene vingers. Haar tuin is een lust voor het oog. Sinds een aantal jaren staat ze in het winkeltje bij de planten.

Loes en Louis Dona wonen sinds 1971 (Loes) en 1973 (Louis) op de tuin. De burens van Loes hebben een volkstuin en nodigen haar in 1971 uit. Loes weet niets af van het bestaan van volkstuinen. Als ze 's avonds is thuisgekomen met een struik andijvie en een bos wortelen, schrijft ze zich meteen in. Ze krijgt een huisje in de Spreeuwenlaan tot het wordt afgebroken en ze moet verhuizen naar het nieuw aangelegde volkstuincomplex De Bretten. Ze heeft heimwee naar Sloterdijkmeer en komt na 6 jaar terug. De verlichting bestaat in die tijd uit olielampen met kousjes. Een karwei is de schoonmaak van de septische tank. De inhoud wordt over de groentetuin gegooid. Loes is dol op groen en tuinieren en het is dan ook niet vreemd dat ze deelneemt aan het bloemschikken en met de wedstrijden vele prijzen wint. Vlak na de Tweede Wereldoorlog heeft de Bond de organisatie Chrysapomona opgericht, die tot doel heeft de bloemteelt, tentoonstellingen en het maken van bloemencorso's voor kinderen te bevorderen. Aan die tentoonstellingen

doen alle tuincomplexen mee. Tot de Bond de regels verandert en het meedoen minder interessant wordt. Veel tuincomplexen laten het daarna afweten. Ook Sloterdijkmeer, dat nu zelf een bloemschikcommissie samenstelt. Elk tuinseizoen wordt afgesloten met een bloemen, groente en fruijtentoonstelling. In de zeventiger jaren zijn veel meer inzendingen van groente, fruit en wordt de tentoonstelling druk bezocht. De laatste jaren wordt een thema gekozen. Vroeger richtte het bestuur de tentoonstelling in. De laatste 10 jaar zetten Louis en de barmedewerkers zich voor het maken van de tentoonstelling in.

De bloemschikkers hebben les gekregen van Jan Serno, Ria van Blanken en Jo Wouda. Eén keer per week wordt een opdracht verzonden. Opdrachten voor leuke bloemstukjes voor in huis, voor buiten of voor aan de muur. Je werkt in de lessen toe naar de tentoonstelling met een vrij en/of verplicht bloemstuk. Iedereen kan een vrij stuk inleveren. De dames, die regelmatig meedoen, moeten een verplicht stuk maken. Pas een week van tevoren krijgen ze de opdracht. De begeleider laat een foto of voorbeeld zien, vertelt welke attributen je nodig hebt en welke bloemen. Die opdracht maak je thuis. De drie deelnemers, die met het vrije stuk een prijs hebben gewonnen, gaan over naar de ereklasse. 'Je moet het verdienen' is de achterliggende gedachte. Het bloemstuk is vrije keus, alleen ligt de lat hoger. Opmerkelijk is dat Peter Kuik al jaren meedoet aan de wedstrijd voor de ereklasse en met zijn bloemstukken vele prijzen in de wacht sleept.

In 1979 wordt in de ledenvergadering besloten dat ieder lid verplicht is om 15 werkuren per jaar werkzaamheden te verrichten ten behoeve van het algemene onderhoud van het openbare gedeelte van het park en de gebouwen. Ook wordt besloten om beide ingangen buiten het seizoen af te sluiten.

De gemeente is in 1981 bereid om met hulp van de tuinders een riolering aan te leggen. De gemeente voert de hoofdriolering onder de paden uit en de tuinder moet zelf zijn eigen aftakking aanleggen. Alles moet binnen 2 maanden tijd in de vrieskou gebeuren. Op 1 januari 1982 is de riolering gereed. Reden voor een feestje, de harde werkers gaan met z'n allen naar Carré.

Loes met winnend bloemstuk

Door een kortsluiting onder het toneel brandt in 1987 het clubhuis af. In 1988 wordt gezamenlijk een nieuw clubhuis gebouwd, dat na deze inspanning feestelijk wordt geopend.

Een keer in het jaar mogen de tuinders op een zondag hun grof vuil naar de dijk brengen. Er ontstaat een levendige kringloop. De een brengt er een tafeltje heen en de ander loopt er mee weg. De rest wordt door de gemeente verbrand. In 1990 gebeurt dat voor het laatst. In 1992 wordt door een aantal medewerkers van de inkoop de modderpoel bij de hoofdingang aangepakt en veranderd in een vijver met siertuin en verlichting.

In 1997 ontstaat het plan om achter het clubhuis aan de rand van het sportveld een speelplaats voor de kleinsten aan te leggen. De speelplaats draagt de naam van Joke Nebig, als dank voor een donatie uit haar erven, waarmee uitbreiding van de speelplaats met enkele mooie speeltoestellen mogelijk werd gemaakt. Het naambord is vervaardigd door Rineke Snethorst, geschilderd in de kleur blauw, de lievelingskleur van Joke.

Naambord Joke Nebig speeltuin

Oever Koekoeklaan

Het jaar 1998 markeert het initiatief van natuurlijk tuinieren. De Groengroep, ondergebracht bij de werkuren commissie, begint met een natuurvriendelijke inrichting van drie proefstukken, die gelegen zijn aan het begin van de Koekoeklaan, aan het eind van de Leeuweriklaan bij de Postbank en aan de grote vijver bij de Kievitlaan.

De groei van het verenigingsleven

Een aardig initiatief van de Bond in de dertiger jaren was om stedelingen, die beginnen met tuinieren, een cursus aan te bieden met voorlichting over dit voor hen vreemde werk. Die cursussen vonden plaats in de avonduren. Vooral vanaf de Tweede Wereld oorlog worden kinderen bij het volkstuinwerk betrokken. Ze krijgen in het voorjaar stekjes en bloembollen om te kweken. Voor degenen met het beste resultaat worden prijzen beschikbaar gesteld. Ook leidt het verblijf in de volkstuinen voor volwassenen tot meer vormen van gezelligheid dan alleen het werken in de tuin. Veel tuinen hebben een muziektent, er worden tuinfeesten georganiseerd met zangconcoursen, fanfares, concerten en bloemententoonstellingen.

In 1959/60 bestaan naast het bestuur van negen leden commissies voor de bouw, jeugd, tuincontrole, waterleiding en klaverjas. De vereniging heeft een eigen band 'Muenza' en een toneelvereniging 'De Amateur' met de regisseur Aad Kromhout en zijn vrouw Rietje, die souffleert. De voorstellingen trekken zoveel belangstelling, dat er soms twee avonden wordt gespeeld. De kostuums worden gehuurd bij een firma op de Weteringschans. Louis Dona is al in 1971 bij de toneelgroep gaan spelen en is nu de oudste toneelspeler. In het oergezellige oude clubhuis vinden

Play-backshow

talloze activiteiten plaats. In de hal staat het terrarium van Sjors Tabak met leguanen en later de volière van de oude Frans van Wegen. Je kunt meedoen met danslessen, damesgymnastiek, naailessen volgen o.l.v. een coupeuse, bingo spelen en dansen (rock en rollen) op de feestavonden. Op de Fancy fair staan kraampjes waar je kunt touwtrekken en er is het rad van fortuin, waarvoor tante Alie de plankjes verkoopt. Later komen daar de bloemschik-, jeu de boules-, hobby- en mozaïekclub bij.

De geslaagde gemeenschappelijke inspanningen aan de waterleiding en riolering worden met feesten gevierd. Vanaf 1976 organiseert Louis de jubilea. In 2011 viert VVS het 75-jarig jubileum. Het aantal buitenactiviteiten groeit. Er worden voetbaltoernooien georganiseerd, de avondvierdaagse, het bloemencorso en een lampionnenoptocht voor kinderen. Ook vindt jaarlijks een zeskamp plaats. Aan de zeskamp nemen zeven ploegen van tien man deel. De speelattributen worden zelf gebouwd van gehuurde zeilen en steigerpijpen. In de tuinweek, georganiseerd door de Bond, worden de lanen verlicht. Met Sinterklaas en de Kerst worden de kinderen getrakteerd op toneel voorstellingen, waarna de heiligmannen cadeautjes uitdelen. Voor de kinderen worden jaarlijks uitstapjes met de bus georganiseerd, zoals onder meer een dagje uit naar Bakkum.

Het jongenselftal

Janny Zevenster woont 43 jaar op de tuin in de Mezenlaan en herinnert zich dat het zo gezellig was. Iedereen slaapt er en haalt water bij het tappunt. Voor het blijven slapen heb je een slaapvergunning nodig en die kost een kwartje. Er worden voetbaltoernooien georganiseerd met een jongens-, dames- en herenelftal. In het oude clubhuis is dansles, gymnastiek en naailes. En dan niet te vergeten de toneelavonden verzorgd door de Toneelvereniging De Amateur. Met Louis Dona als gangmaker doen ze de gekste dingen op toneel. De zeskamp zorgt ook voor hilariteit, omdat de deelnemers o.a. een zeephelling moeten beklimmen of met een emmer water in de hand over een smalle plank moeten lopen, die over een grote badkuip ligt, en de kans is groot dat ze erin vallen. En

op vrijdagavond is er altijd klaverjas. Tegenover het clubhuis en naast het theehuis is een kruidenierswinkel, waar je huishoudelijke dingen kunt kopen, koffie en suiker. De kruidenier Kruiswijk tankt olie en met zijn oliehanden gaat hij daarna de kaas snijden. Op het terrein is ook een kapper. Bij het graven in de tuin vinden ze oude pijpenkoppen. Na de dood van haar man, die altijd aan het klussen is geweest voor VVS begint ze in 1995 met Rinus Westdijk aan de coördinatie van de werkuren. Ze doet de controle en haar devies luidt: 'niet op je stok leunen maar werken'. Praten en werken kun je tegelijkertijd, heeft haar moeder haar geleerd. Voor 10 uur krijgen de medewerkers koffie. Er is geen pauze, 'alleen als het te heet is, brengen we ze iets te drinken'. Janny noemt nog de naam van een andere harde werker op het complex, Piet van Hees. Hij heeft de vogelnaambordjes in de lanen van het park gemaakt.

Dick en Gerdien Kruijk hebben sinds 1976 een tuin. Gerdien neemt een volkstuin uit jeugdsentiment. Als kind gaat ze vaak mee met een vriendinnetje naar de volkstuin om te schoffelen. Later heeft haar broer, Wim Gosman voorzitter van Sloterdijkmeer, hier een tuin en schrijft ze zich ook in. Ze heeft liefde voor tuinieren. Bij de aanleg van de spoorbaan is het een sport om aan de dijk zand te scoren en aarde uit de gesloopte tuinen. De sfeer in het oude clubhuis is bijzonder. In de hal staat een grote bank, waarop de jeugd zit te 'vogelen'. Dick zit jarenlang in de JOC (Jeugd en Ontspanning Commissie) en schrijft over hun activiteiten in het krantje. De voetbaltoernooien van de Bond trekken soms wel meer dan honderd man publiek langs de lijnen. Vooral als Sloterdijkmeer tegen zijn rivaal Nut en Genoegen speelt. Voor de voetballers is achterin het gebouw een kleedkamer met een oude, zinken bak met kraan, waar alleen koud water uitkomt. De laatste jaren maakt Dick deel uit van de kantinecommissie. Gerdien begint in 1981 met toneelspelen. Twee maal per jaar worden voorstellingen voor volwassenen gespeeld. Voor de kinderen maken ze voorstellingen op Sinterklaas en voor de Kerst. Ze spelen uitsluitend kluchten. De regisseur zoekt samen met Bets Voorn een stuk uit, waarna de rollen worden verdeeld. Het repetitieproces duurt een maand of drie. Elke week worden bij een van de spelers thuis de rollen gelezen en zodra het seizoen begint, repeteren ze op het toneel. Er is een echte grimeur. Als die ermee stopt, neemt Corine Tragter het grimeren over. De spelers en regisseur maken zelf het decor. Louis Dona is erg creatief en een ras komediant. Hij speelt altijd de hoofdrol en heeft een flinke vinger in de pap. Hij bedenkt de beste grappen. De voorstellingen zijn altijd uitverkocht. Het einde van de toneelgroep wordt ingeluid door de dood van de regisseur. Sinds 2000 is de interesse voor de activiteiten van het verenigingsleven tanende, aldus Gerdien, maar vermeldenswaard is dat de avondvierdaagse het na 50 jaar nog steeds goed doet.

Gerdien op de voorgrond

Frits en Corrie van Geel (beiden 82) wonen sinds 1974 op de Vinkenlaan, waar ooit de vader en moeder van Frits een tuin hadden. Frits en Corrie bezochten de ouders daar vaak. Tot Frits plots een tuin in de schoot geworpen krijgt. Zijn vader heeft hem stiekem ingeschreven. De tuin die vrijkomt ligt aan de overkant van het huisje van zijn ouders. In de tuin staat het gras hoog, er staan 2 oude fruitbomen en er staat een stenen schuurtje. Geleidelijk aan worden ze enthousiast en gaan ze aan het werk. Eerst kijken ze wat rond. Hun aardige buurman, opa van de violist en dirigent Jaap van Zweden, heeft een motormaaier en helpt ze met

het maaien van het gras. Frits bouwt daarna zelf een huisje, ingericht met onder meer stapelbedden voor de drie kinderen. Ze halen bomen uit Brabant en kopen planten bij tuinderijen. Ze komen 's zomers bijna altijd en wonen er dan met de kinderen. 'Dat was een mooie tijd'. Frits bouwt na enige tijd een nieuw huisje, omdat het niet helemaal professioneel uitgevoerde lessenaar dak in elkaar zakt. Tien jaar later krijgen ze nieuwe burens, André en Joke. Joke weet veel van tuinieren en houdt van verschillende soorten bamboe, waar ze stad en land voor afreist om de nieuwe soorten te bemachtigen. De kennis over hoe bamboe zich ontwikkelde en dat het zou gaan woekeren, ontbrak toen.

Frits en Corrie in hun tuin

Frits huurt een stuk grond schuin tegenover zijn tuin, waar geen bestemming voor is. 'Kan ik dat stuk grond huren, dan gaan we er een groentetuintje van maken', vraagt hij aan het bestuur. Samen met een paar andere tuinders wordt de grond aan de Vinkenlaan ontgonnen en ieder krijgt daar zijn eigen perceel. Dat is jaar in jaar uit leuk gegaan, totdat Frits als enige overblijft. Als André en Joke zijn nieuwe burens worden, gaat hij de grond met hen delen. Tot hij op een dag besluit dat zij het maar helemaal moeten nemen. Op dit stukje moestuingrond wordt in 2013 met goedkeuring van het bestuur door twee lokale stadslandbouw vrouwen een educatieve moestuin opgezet, die de naam 'De Luistervink' krijgt. Een

andere buurman, de beeldend kunstenaar Frits de Wolff, zit op een verloren stuk grond zonder huisje. Hij wil daar naar eigen idee een beheersbare wilde tuin van maken met veel grondsoorten, waaronder kalkrijke grond uit Limburg. Er staat alleen een gereedschapsschuurtje. Dit stuk grond wordt nu door Han Schouten beheerd. De Vinkenlaan is een mooie bosrijke laan, waar veel jonge mensen zijn bijgekomen. Corrie en Frits sparen de dennen en sparrenappels, die in hun tuin een eigen bed hebben. Alles blijft groen, ook 's winters. Sculpturen van houten takken en boomstammen versieren de tuin. Ze genieten nog elke dag. Overnachten doen ze er niet meer.

Nieuwe ontwikkelingen

Welke betekenis heeft de volkstuin anno 2014? Het volks- of groentetuintje uit de jaren vijftig is achterhaald. Tuinders van nu kiezen voor een recreatietuin, een sier- of een formele tuin. In een rapport van de Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) kunnen we het volgende lezen *De volkstuinparken maken op dit moment een cultuurverandering door. De tuinderspopulatie wordt meer divers qua leeftijd, nationaliteit en maatschappelijke achtergrond. Dit brengt nieuwe wensen met zich mee ten aanzien van het volkstuinieren en stelt bestaande structuren ter discussie. Het draagvlak voor modernisering verschilt per vereniging, maar is groeiende. Het is nog geen gemeengoed. Volgens het zelfde rapport van DRO wordt 'via het nationale keurmerk natuurvriendelijk tuinieren aan de natuurwaarde door steeds meer volkstuinparken een extra stimulans gegeven. Een volkstuinvereniging komt in aanmerking voor het nationaal keurmerk natuurlijk tuinieren als een tweejarig advies- en begeleidingsproject met goed resultaat wordt afgesloten. Het project heeft tot doel een natuurlijk onderhoud, beheer en een natuurlijke inrichting van de algemene delen van het volkstuinpark te bereiken. Hoe natuurlijker het volkstuinpark, des te meer stippen het lieveheersbeestje draagt. Het maximum is vier.*

De Bond voor Volkstuinders stimuleert al sinds het eind van de jaren negentig, toen ook onze Groengroep aan de slag ging, een milieu- en natuur vriendelijk onderhoud en beheer van de tuinparken. Alleen moet bij de huidige volkstuinders, zo schrijven ze in een rapport uit 2003, nog meer begrip komen voor het soms 'anders' tuinieren. Steeds meer volkstuincomplexen in Amsterdam verwerven het keurmerk.

Wat is natuurlijk vriendelijk tuinieren en waar moet een park aan voldoen als het in aanmerking wil komen voor dit keurmerk? Het AVVN (Algemeen Verbond van Volkstuinders Verenigingen in Nederland) schrijft hierover het volgende: *Natuurlijk tuinieren betekent zodanig tuinieren dat de natuur zich optimaal in de tuin kan ontwikkelen. Het is ook een beetje avontuurlijk tuinieren. Je zoekt naar mogelijkheden om de planten- en dierenwereld met elkaar in harmonie te brengen. Want de een kan niet zonder de ander. Natuurlijk tuinieren en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen gaan niet samen. Die verstoren het natuurlijk systeem. Door natuurlijk te tuinieren krijg je een tuin die gonst van het leven. Met kleur en fleur op bijna ieder moment in het jaar.*

Wil en anderen zijn bezig met de oeverbeplanting bij het meertje

Wil Daanen neemt in de 80-jaren een eigen volkstuin, nadat ze vaak op bezoek is geweest op de tuin van André en Joke aan de Vinkenlaan. In dezelfde periode meldt zich een andere groep tuinders voor een volkstuin aan. Tuinders, die een romantische slentertuin willen en zich bezighouden met ecologie. Vanaf het einde van de jaren negentig is Wil de voortrekker van de Groengroep, die veel projecten initieert, die gericht zijn op 'natuurlijk tuinieren'. Deze Groengroep wordt ondergebracht bij de werkuren. De projecten, die de Groengroep ontwikkelt, worden ondersteund door de nieuwe tuinders. De proefprojecten behelzen de oevers langs de sloot op de Koekoekslaan, langs het meertje, een buitensingel project, een bloemenweide en een plan voor een groenstrook langs het sportveld. Met veel elan gaat deze groep aan de slag. Wil maakt in 1999 een inventarisatie van het openbaar groen, die wordt opgenomen in het

'Werkplan Openbaar Groen Volkstuinvereniging Sloterdijkmeer', een werkplan op maat om natuurvriendelijk beheer toe te passen. De Bond belooft dit plan, samen met 5 andere volkstuincomplexen, om mee te mogen doen aan het keurmerk voor natuurlijk tuinieren. Wil heeft een goeie band met de ornitholoog Walters, die zich vanaf 1946 bezighoudt met de broedvogelinventarisatie en zelfs tijdens WO II actief vogelaar was op Nut en Genoegen. Ook zwerft Walters vanaf eind maart jarenlang rond op ons park, waar hij vaste stekken heeft en met een ballpoint stukjes schrijft over de broedvogels. Wil tikt deze stukjes en plaatst ze in het krantje. Dat de aanleg van onze slootjes tot een middeleeuws patroon van indertijd uitgegraven sloten in het veen behoren maakt ze uniek. De functie van de sloten is het ontwateren van onze tuinen. Het waterschap zorgt voor de bemaling en wij zorgen in de herfst voor het baggeren. Maar het bijhouden van de sloten kan beter en daar pleit Wil in het krantje al jarenlang voor. Ze adviseert om geen kunstmest of wasmiddelen te gebruiken, deze bevatten fosfaten en zijn bevorderlijk voor de groei van kroosvaren en flap (wieren), zodat er in de slootjes geen leven meer is. In 1999 worden sommige bruggen vervangen door duikers. Duikers hinderen de doorstroming van water en de watervogels kunnen niet meer onder de bruggen door. De pittoreske bruggen maken plaats voor een constructie van beton om het 'wagenverkeer', met name de tractor, mogelijk te maken. Na al die jaren is Wil nog steeds een pleitbezorgster van het natuurlijk beheer van ons park en onze tuinen. Onverdroten gaat ze door met voorlichting geven in ons krantje over deze manier van omgaan met de natuur.

Sandra Helmus woont sinds 2007 op ons park. Ze heeft behoefte aan een plek buiten, waar ze zelf planten en groente kan kweken. Voor haar betekent de volkstuin een andere wereld ingaan, handen in de aarde, ontspannen en een leeg hoofd krijgen. Ze neemt een tuin over van een ouder echtpaar. Het huisje, een van de weinige oude houten huisjes, is rot. Ze knapt het zo goed mogelijk op. De sfeer van de tuin voelt goed en in die sfeer gaat ze verder met tuinieren. Ze plant meer bloemen in de tuin, legt een moestuintje aan en neemt een kas. De commissie Uit en Tuin organiseert sinds 2011 activiteiten, die ze leuk vindt. Door daar aan mee te doen, leert ze meer mensen kennen.

Tuinhuisje van Sandra

In 2010 wordt Sandra een van de coördinatoren van de werkuren. Ze vertelt dat het onderhoud van het openbaar groen in ons park veel tijd en vrijwilligers vergt. In principe worden alle tuinders 5 keer per jaar op dit corvee aangesproken. Voor de werkuren wordt een jaarplan gebruikt, dat ieder jaar zo nodig wordt aangepast. De coördinator raadpleegt maandelijks de grote klussen. Doet een rondje door het park, inventariseert, kijkt wat er de vorige week is blijven liggen en maakt een plan voor de dag. Gedurende het seizoen zijn er een aantal vergaderingen om te inventariseren of alles loopt. Ze vindt het jammer, dat de werkuren niet toekomen aan het uitvoeren van plannen, die het park aantrekkelijker en veelzijdiger maken. Maar het is ook zo dat veel veranderingen pas op lange termijn zichtbaar worden. Sandra denkt daarbij aan experimenten op het gebied van natuurlijk tuinieren, een kruiden en vlindertuin, een boomgaard. Het zou mooi zijn als mensen zich daar voor gaan inzetten, zoals indertijd de Groengroep deed. Het ontbreekt nu aan daadkracht, aan mensen die er veel tijd in willen steken. Toch is er opnieuw een Groengroepje gevormd, dat het oorspronkelijke plan van de oeverbegroeiing aan de Koekoekslaan en rondom de vijver hebben opgepakt. Projecten, die in de loop der jaren zijn verwaarloosd, niet zijn doorgezet. Een probleem vormt de vraatzucht van de konijnen, waar de werkuren ook tegen aanlopen. In het park ontstaat daardoor een eenzijdige onderbeplanting. Er komt niets voor terug, behalve brandnetels en springbalsemien. Je hoeft brandnetels niet altijd te verwijderen, ze zijn ook heel nuttig, maar ze moeten wel in de hand worden gehouden. Op ons park is sprake van een cultuuromslag, die op andere volkstuincomplexen ook gaande is. De doelgroepen zijn anders geworden. Opvallend is bijvoorbeeld dat er weinig wordt overnacht. De volkstuin wordt vooral, lijkt het, gebruikt voor weekend recreatie. Het is belangrijk dat tussen de verschillende groepen tuinders verbanden

worden gelegd. Iedere tuinder heeft zijn eigen smaak, dat is de charme van de volkstuin. Ze komen daar om ervan te genieten. Sandra ziet graag dat we afspreken om elkaars smaak te respecteren, leef en laten leven. Optimistisch hoopt ze dat er opnieuw een plan komt op basis van de aanwezige oude kennis van ons park. Veel dingen staan of vallen door de medewerking van vrijwilligers. Nu komt het neer op een kleine groep.

Han aan het werk in de tuin van buurvrouw Eleanora

Han Schouten en Rineke Snethorst hebben sinds 2005 een volkstuin. Op een camping op de Veluwe in Epe leren ze tuinieren. Via een vriendin, tuinder op VVS, komen ze op het idee om zich in te schrijven op ons complex. Rineke volgt een hovenierscursus en beheert hun volkstuin. Han beheert de tuin daarnaast, een lap grond, die ooit van Fritz de Wolff was. Als beeldhouwer besteedde Wolff veel aandacht aan de structuur van de tuin, aan verschillende grondsoorten, die samen een geheel vormen. Voor zijn experimenten haalde hij zelfs leisteen uit Limburg. Han ziet op zijn reis in China, dat onder de ingenieuze, grillige structuur van de Chinese tuinen, veel verborgen ligt. Wolff had in zijn tuin in feite hetzelfde idee toegepast. Han heeft het ontwerp van Fritz de Wolff deels intact gelaten. Zijn plan is om er een landschapstuin van te maken.

Om meer mensen te leren kennen gaat Han klaverjassen. Daar maakt hij kennis met Klaas de Waart en komt hij in aanraking met de bouwcommissie. Hij doet dit werk een aantal jaren. Ook bezoekt hij met Rineke en Wil Kok een paar jaar de vergaderingen van de Bond. Een buurvrouw op de Vinkenlaan, Joke Nebig, vertelt hen enthousiast over haar werk voor het park. Samen met haar man André Rodenburg coördineert ze de werkuren en ze ontmoeten daardoor veel tuinders. Joke loopt warm voor haar werk en door haar enthousiasme begint Han zich steeds meer te interesseren voor een bestuursfunctie. In 2012 wordt hij gekozen tot voorzitter. In deze lange traditie volgt hij Louis Dona op.

Welke plannen heeft hij voor het voortbestaan van ons volkstuincomplex anno 2014? Zijn bestuur heeft een open structuur voor ogen. Het wil in gesprek gaan met commissies, tuinders en vrijwilligers om knelpunten te signaleren. Hoe worden de verantwoordelijkheden gedragen, de verantwoordelijkheden gedelegeerd en ga je om met de autonomie van commissies? In een beleidsgroep, samengesteld uit vrijwilligers, is een conceptbeleidsplan voorbereid over de inrichting en het onderhoud van ons park, zodat voor iedereen

duidelijk wordt wat we met ons park willen. Dit plan bestaat uit een beschrijving van een aantal deelgebieden, waarop beleid zal worden geformuleerd. Een beleid over het verfraaien van de entree tot het park, het clubhuis en het gebruik ervan, en het aanzien van het complex. Om mensen met tijdgebrek maar wel met interesse de mogelijkheid te geven iets te doen binnen de vereniging is het bestuur van plan enkele projecten te beschrijven waarop tuinders zich kunnen aanmelden. Te denken valt aan een plan van aanpak voor het openbaar groen, waarin we het nationale keurmerk voor natuurlijk tuinieren weer nastreven. Hiervoor zou de AVVN uitgenodigd kunnen worden. Op andere tuincomplexen heeft de samenwerking met de AVVN geleid tot adviezen voor de inrichting en het onderhoud van de parken. Als ze dat voor ons park ook willen doen, kunnen we hun advies als leidraad gebruiken. Hoe krijg je de coördinatie van alle activiteiten, die onder het beheer van het openbare groen vallen voor elkaar? De huidige tendens is dat mensen niet veel tijd meer investeren in vrijwilligerswerk, want daar hebben ze het te druk voor. De tuinders willen wel iets doen, maar niet teveel. De bevolking van de volkstuinders is van samenstelling veranderd. Nog steeds vindt een toestroom plaats van mensen, die graag willen tuinieren. Je hebt te maken met de ontwikkeling van nutstuinen, siertuinen, recreatie- en weekendtuinen. Je hebt bewoners, die zodra het seizoen begint er vast wonen, dagjesmensen, feestvierders en weekendbewoners. Het traditionele verenigingsleven is niet meer wat het was. De tuinders trekken zich terug op hun tuin en zijn misschien toe aan iets anders. De moderne tijd vraagt ook om op het tuincomplex Wifi beschikbaar te stellen. De jongere tuinders, de dertigers, zijn zich daarentegen zeer bewust van het lidmaatschap van de vereniging en lijken weer open te staan voor de klussen, die gedaan moeten worden. Gezien al deze veranderingen is de kernvraag op dit moment: wat is de betekenis van volkstuinen?

Wendy en Jan met Tony voor hun huisje

Jan Posthuma en Wendy te Paske hebben in de zomer van 2009 hun tuinhuis gekocht. In de winter pakken ze zowel het huisje als de tuin grondig aan, zodat ze er met ingang van het tuinseizoen van 2010 meteen kunnen wonen. Wendy is nog net niet op de tuin geboren. Haar moeder is op de volkstuin opgegroeid en haar vader komt in die tijd regelmatig langs op de volkstuin van zijn tante. Als de vader van Wendy op de tuin haar moeder leert kennen, komt hij steeds vaker op bezoek. Ook Jan en Wendy hebben elkaar op de tuin leren kennen. Jan bezoekt zijn vriend Stefan Jansen op de volkstuin van diens ouders. Stefan kent Wendy van de tuin van kinds

af aan en Jan maakt kennis met haar. De geschiedenis herhaalt zich. Jan komt steeds vaker voor Wendy. Wendy heeft als kind heel veel plezier op de tuin beleefd en heeft dat nu nog. De keus om een volkstuin te kopen lag voor de hand. Wendy en Jan genieten van hun tuin en beschouwen die als een vakantieoord voor 3 maanden per jaar, midden in Amsterdam. Alle drukte van de stad is ineens compleet verdwenen als de tuinstoelen weer uit de schuur kunnen worden gehaald. Nu zij een zoontje hebben van twee jaar, Tony, wordt het alleen maar leuker. Hun vrienden op de tuin, Kim en Pierre Kuik, hebben twee kinderen waarmee Tony goed kan opschieten. Het feest op de tuin is compleet en reden genoeg om nooit meer weg te gaan. Jan, die pas later op de tuin is terechtgekomen, heeft als kind niet aan het verenigingsleven deelgenomen. Wendy, wel. Ze nam vroeger deel aan de kinderactiviteiten, zoals de playback show, de spelletjes avonden op donderdag en dagjes uit. Ook buiten het tuin seizoen was er genoeg te doen op de tuin. Samen met haar broertje, nichtje, neefje en heel wat vrienden en vriendinnen gaan ze naar de Sinterklaas optocht en doen ze mee aan het zoeken naar paaseieren. Het plezier dat kinderen van oudere tuinders op de volkstuinen genieten, leidt ertoe dat meer jonge mensen uit de familiekring (ook neefjes en nichtjes) een tuinhuis kopen of staan ingeschreven. Zo blijven ze plakken en heeft ieder een eigen plekje.

Sinds 2013 vormen Jan en Wendy samen met Kim en Pierre de jeugdcommissie. Ze willen graag een kinderclub oprichten waar alle kinderen lid van kunnen worden. Voor een vast bedrag organiseren zij dan allerlei leuke activiteiten, zoals kinderbingo, n spelletjes en filmavond, een sportdag, de avondvierdaagse en meer. De kinderen kunnen zich nog steeds aanmelden via de papa's en de mama's. Ze hopen nog vele mooie zomers op het park te beleven met veel gezellige avonden en activiteiten.

Volkstuinparken: niet voor volkstuinders alleen

Volkstuinparken zijn openbaar toegankelijk, ze zijn dus ook een wandelpark voor niet-tuinleden. In het tuinseizoen van april tot oktober, kunnen bezoekers via de hoofdingang aan Sloterdijkerweg 20 tussen zon op- en zonondergang ons park binnenwandelen. In de zomermaanden, juli en augustus, is ook het zijhek, dat grenst aan het natuurpad langs het dorpje Sloterdijk, open.

Het natuurpad

Op ons mooie park kun je een wandeling maken langs bijzondere bomen. Bij binnenkomst via de hoofdingang aan de Sloterdijkerweg hangt aan de linkerkant een kastje met een Bomenroute. Ook vind je daar een bord met een plattegrond van de lanen, die allemaal een vogelnaam hebben. Overal in het park staan bankjes. Er is een speelweide en een kinderspeelplaats.

Op Vinkenlaan 15 kun je de educatieve moestuin De Luistervink bezoeken. De Luistervink is gericht op onderwijs in ecologisch tuinieren, het kweken van organische producten op kleine lapjes grond. Er worden zowel voor kinderen als voor volwassenen demonstraties en workshops gegeven. Voor kinderen binnen en buiten het volkstuinpark zijn aparte moestuinbedden aangelegd, waar zij samen leren hoe ze hun eigen tuintje moeten verzorgen en als de tijd rijp is de groenten kunnen oogsten.

Als je de Vinkenlaan helemaal uitloopt, kom je in het park van onze burens Nut en Genoegen.

Vrijwilligers aan het werk in de educatieve moestuin

Zaaien in de moestuin

Onze vereniging verzorgt activiteiten, waar ook niet-tuinleden aan kunnen deelnemen. Sinds een aantal jaren stimuleert de commissie Uit en Tuin de deelname van buurtbewoners en andere Amsterdammers aan deze activiteiten. Op het programma staan lezingen en verkenningstochten door ons park. Er wordt in de zomermaand augustus een picknick georganiseerd met eten uit eigen tuin. We kennen een lees- en een filmclub, er zijn muziekkuitvoeringen en zo meer. Al deze activiteiten worden aangekondigd in de pers. Ook kunnen niet-tuinleden de rommelmarkt en bloemen en fruittentoonstelling bezoeken, die met de bingo-, de klaverjas-, de mozaïekclub en het jeu de boules een lange traditie kennen.

Clubhuis met terras

Geraadpleegde literatuur

Oorsprong en Ontwikkeling van het Volkstuinwezen in Amsterdam. Bond van Volkstuinders Amsterdam, 1967.

Doel Bewust. Concept beleidsplan 2012-2017. Bond van Volkstuinders Amsterdam.

Werkplan Openbaar Groen. Volkstuinvereniging 'Sloterdijkmeer'. M.Wolterink, Marktgroep Groen en Natuurbeheer. Dronten, augustus 2000.

Volkstuinen in Amsterdam. Nota van Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening. 2005.

Tussen Haarlemmerpoort en Halfweg. Historische atlas van de Brettenzone in Amsterdam. Redactie: Jaap Evert Abrahams, Mare Kosiau en Erik Schmitz. Uitgeverij Toth, Bussum 2010.

ISBN 978-90-6868-515-2.

Bos & Lommer en De Baarsjes. De geschiedenis van Amsterdam-West door Ton Heijdra. Uitgeverij René de Milliano, Alkmaar 2004. ISBN 90-72810-45-7

Westerpark, Barren, Sparren en Koperen Knopen. De geschiedenis van stadsdeel Westerpark: Zeehelden-, Spaarndammer-, Staatslieden- en Hugo de Grootbuurt door Ton Heijdra. Uitgeverij René de Milliano, Alkmaar 2007. ISBN 978-9072-810533.

50-Jarig jubileum boekje VVS.

Ledenbladen. Tuingroep Sloterdijkmeer.

Verantwoording foto's

Beeldbank van het Gemeente Archief Amsterdam.

Foto's beschikbaar gesteld door geïnterviewde tuinders, Barbara Pavie en Eleanora Hamaker.

Websites

www.sloterdijkmeer.nl

www.bondvanvolkstuinders.nl

www.avvn.nl

www.luistervink-amsterdam.org

© 2014, Isolde Landman

Drukwerk: Beeldraam

Uitgave: Volkstuinvereniging Sloterdijkmeer

BIJLAGE

Pachtovereenkomst

In de pachtovereenkomst van 1943 staat dat de pacht prijs voor een volkstuin groot 200 m² in de Overbraker Binnenpolder, 12 gulden per jaar bedraagt, in twee keer te betalen. De volkstuin is bestemd voor het telen van gewassen voor eigen gebruik. De helft moet worden beteeld met aardappelen, het overige gedeelte met groenten. De geteelde gewassen mogen niet worden verkocht. Bij het bewijs van inschrijving werd een beplantingsschema ingediend. Het was verboden om:

- Kippen, konijnen of andere dieren te houden.
- Loslopende honden mee te brengen of kinderen te laten spelen.
- Greppels of sloten te graven, paden te verharderen, hekken of afrasteringen te maken of enig 'getimmerte' te bouwen, met uitzondering van een platte gereedschapskist.

Plattegrond Overbrakerpolder

